

METKA CELAR

CVETJE V SPOMIN

CVETJE V SPOMIN

Kazalo:

1. del

• Cvetje in zelenje	
• Simbolika cvetja in zelenja v žalnih krasitvah.....	3
Izbira in priprava cvetja.....	7
Simbolika barv v žalnih krasitvah	10
Floristični izdelki za krasitev groba.....	14
• Venec.....	14
• Aranžma.....	24
Srce.....	24
Križ.....	28
Solza.....	33
Knjiga.....	35
Blazina.....	36
Sidro	37

2.del

Druge oblike.....	38
Pokončni aranžma.....	39
Sezonski aranžmaji.....	42
• Šopek.....	46
• Dekoracija sveč.....	49
• Nasadek.....	51
Zaključek	53

CVETJE IN ZELENJE

SIMBOLIKA CVETJA IN ZELENJA V ŽALNIH KRASITVAH

S cvetjem, ki ga izberemo za žalno dekoracijo, izrazimo svoja čustva in navezanost na pokojnika. Podarimo njegovo oz. njeno najljubše cvetje, morda cvetje, ki je ljubo nam. Izbiro nam lahko olajša simbolni jezik cvetja – npr. če svoja čustva izpovemo z rdečimi vrtnicami, bodo to vsi razumeli kot izraz ljubezni. Tudi tako si lahko poskusimo olajšati in omiliti žalost ob slovesu in bolečem spominu.

Simbolični pomen cvetja so razvili že v starih kulturah, saj prvi podatki o tem izvirajo iz obdobja starega Egipta, kjer je bil eden najpomembnejših cvetov lotos. Zaradi svoje lepote in posebne rasti je postal ne le vladarski simbol, temveč tudi simbol ljubezni in večnega življenja.

V času antike se je poseben pomen posameznih rastlinskih vrst močno razširil, njihova simbolika se je povezala z mitološkimi zgodbami o njihovem nastanku. Nekaj antične govornice rastlin se je močno razširilo in uveljavilo tudi v kasnejših obdobjih in pravzaprav velja še danes – npr. vednozeleno rastline, ki pozimi obdržijo svoje liste, tudi v 21. stoletju uporabljamo kot simbol večnega življenja in nesmrtnosti.

S širjenjem krščanstva se je pomen cvetja spremenil in prilagodil novemu nauku. Rastline so povezali s svetopisemskimi zgodbami, svetniki, mučenci in jih posvetili predvsem Mariji. Od srednjega veka naprej npr. palme oz. palmovi listi predstavljajo zmago slavje krščanske vere, lilija simbolizira nedolžnost in rdeča vrtnica ljubezen.

V renesansi in baroku se antična mitologija preplete s srednjeveško krščansko simboliko. Pomeni rastlin postanejo tako raznoliki, da so za ustrezno rabo posamezne cvetlice potrebovali posebne priročnike z razlagami.

Stiki z novimi kulturami so v 19. in 20. stoletju obogatili sporočilno vrednost cvetja in mu dodali nove vsebine. Mak, ki je v času antike simboliziral minljivost ljubezni, globoko spanje in smrt, po 1. svetovni vojni predstavlja padle vojake na bojnem polju, ki jih Britanci z makovim cvetom v gumbnici počastijo na spominski dan.

Vrste cvetja, ki jih tradicionalno uporabljamo v žalni floristiki zaradi njihove simbolike in sporočilnosti:

- **Lilija** *Lilium*

Med vsemi vrstami cvetja, ki jih povezujemo z žalovanjem in pogrebnimi slovesnostmi je lilija najpogostejša. Tradicionalno jo uporabljajo za krasitev cerkva. Bela lilija je s svojim čudovitim vonjem in popolno lepoto simbol čistosti in nedolžnosti duše ter žalovanja. Najpogosteje je vodilni cvet ob pogrebih otrok in mladih deklet.

Bela lilija je v starih sredozemskih kulturah veljala za rastlino, ki ponazarja vladarsko dostojanstvo in neomadeževano lepoto. V krščanstvu je rajska cvetlica in najbolj priljubljena kot simbol Marijine čistosti.

- **Nagelj** *Dianthus*

Nagelj je pogosto uporabljena vrsta cvetja v žalni floristiki tako zaradi svoje zdržljivosti kot tudi simbolike. Največkrat uporabimo rdeč nagelj, ki je tradicionalni slovenski cvet ljubezni, njegov splošni pomen je tudi zaobljuba, v krščanstvu pa simbolizira prelito kri mučenikov, Kristusovo ljubezen, milost in usmiljenje. Bel nagelj izraža čisto ljubezen in nedolžnost oz. deviško čistost. Iz polpretekle zgodovine je rdeč nagelj simbol delavskega razreda in revolucije, zato se veliko uporablja za dodatno krasitev lovorovih vencev ob počastitvi spomenikov padlim borcem ali bivšim udeležencem 2. svetovne vojne.

Kadar vidimo na grob položen en sam cvet, ta simbolizira sporočilo: » Nikoli te ne pozabim.«

- **Krizantema** *Chrysanthemum*

V nekaterih evropskih državah je bela krizantema znak minljivosti, smrti, žalovanja za umrlimi in kesanja. Zaradi poznega jesenskega cvetenja jo (ne glede na barvo) tradicionalno uporabljamo v žalnih aranžmajih ob dnevu spomina na umrle, 1. novembru. Izbira barv, oblik in velikosti cvetov je bogata, pogosto za dekoracijo groba uporabimo nasadek krizantem v posodi.

Povsem drugačen je njen pomen na daljnem vzhodu. Cvet krizanteme je v grbu japonskih cesarjev; simbolizira moč in vrhovno oblast. Njen pomen je tudi duhovnost in nesmrtnost duše.

- **Vrtnica** *Rosa*

Vrtnica je cvet, ki je skoraj nepogrešljiv v žalnih dekoracijah. Najpogosteje je izbrana v rdeči barvi, da poudari neminljivo ljubezen in spoštovanje; v beli izraža ponižnost, čistost in neomadeževano nedolžnost, mladostnost in zveličanje; v rožnati simbolizira milino, ljubezen, prijaznost in romantičnost.

Že v antični dobi so vrtnico slavili kot simbol ljubezni in lepote ter hkrati junaškega poguma in zmagooslavja. Za kristjane je postala prispodoba Marije – cvet je ponazarjal njeno čistost, trni trpljenje in žalost ob Kristusovi smrti.

- **Gladiola** *Gladiolus*

Klasični in elegantni cvetovi gladiol izražajo moč značaja, poštenost in moralnost.

- **Sončnica** *Helianthus anuus*

Sončnica v nekaterih kulturah izraža stanovitnost, vdanost, spominjanje in je simbol neminljive božje ljubezni.

- **Rožmarin** *Rosmarinus officinalis*

Zaradi eteričnih olj dišeče vejice rožmarina so simbol zvestobe in spomina na ljubo osebo, pri pogrebni obredih v času antike pa predstavlja nesmrtnost.

- **Cipresa** *Cupressus sempervirens*

V Sredozemlju, na Bližnjem in Daljnem vzhodu povezujejo cipreso z grobovi in pokopališči. Cipresa je simbol nesmrtnosti in posmrtnega življenja, zato je na Primorskem pogosto sajena ob pokopališčih.

- **Palmovi listi**

Palma oz. palmovi listi simbolizirajo zmago vere ter mučeništvo. Uporabimo lahko različne vrste palm.

- **Bršljan** *Hedera helix*

Kot vednozeleno rastlino bršljan simbolizira večno življenje, je znamenje prijateljstva, zvestobe in zakona.

- **Lovor** *Laurus nobilis*

Lovorjev venec izraža simboliko vojne slave in časti ter položen ob spomeniku opozarja na to, da oseba ali dogodek ne bosta nikoli pozabljena.

V antiki so bili venci iz lovorjevih listov nagrada zmagovalcem – športnikom, vojakom, pesnikom.

- **Tisa** *Taxus baccata*

Zaradi strupenosti in temno zelene barve iglic se predstavlja tisa kot simbol smrti in žalosti. Včasih so iz njenega lesa izdelovali krste, zdaj se njeno zelenje uporablja za pletenje nagrobnih vencev ali drugih dekoracij pri žalnih svečanostih.

- **Bodika** *Ilex aquifolium*

Po verovanju starokeltskih svečnikov druidov je bodika sveto drevo.

- **Oljka** *Olea europaea*

Čeprav je oljka oz. oljčna vejica bolj znana kot simbol miru, je njen pomen tudi nesmrtnost.

Poleg omenjenih rastlin jih je s smrtjo, žalovanjem in posmrtnim življenjem v različnih civilizacijah povezanih še precej več, kot npr. vetrnica /anemona, vrba žalujka, cedra, ognjič, mak, lotos, pšenica ... V sedanjem času se njihova simbolika v naši kulturi ni uveljavila oz. se je v veliki meri že pozabila.

V zadnjem času je v žalni floristiki močno razširjena uporaba različnih eksotičnih vrst cvetja, ki sicer nimajo v naši kulturi uveljavljene simbolne vrednosti, a so zaradi svojega videza in primerne vzdržljivosti učinkovite v dekoracijah.

IZBIRA IN PRIPRAVA CVETJA

Ne glede na vrsto cvetja moramo biti pri izdelkih žalne floristike pozorni na to, da je izbrano cvetje kakovostno, dobro oskrbovano in napito ter primerno za vrsto dekoracije, ki jo bomo naredili. Cvetje mora biti lepo v času pogreba, zato ni primerna uporaba še neodprtih cvetov. Izberemo take, ki so polno odprti, vendar ne smejo kazati znakov odcvetelosti.

Cvetje in zelenje mora biti pred uporabo dobro napito in pravilno oskrbovano.

Dolga stebela cvetja praviloma učvrstimo z aranžersko žico. Pri svežem cvetju vedno uporabimo zeleno plastificirano žico, ki ne bo rjavela in puščala madežev. To je pomembno zlasti pri izdelkih, ki jih polagamo na svetlejše kamnite/ marmorne plošče na grobu. Izberemo za stopnjo debelejšo kot navadno. Izdelki se ob prenašanju (iz cvetličarne v avto, iz avta v vežico, iz vežice na žalni voz in na stojalo na grobu) lahko poškodujejo – zaradi močnega nihanja se posamezen cvet (brez podpore žice) premakne in spremeni svojo lego ali se celo zlomi, žica pa prepreči, da bi se steblo povesilo.

Na izbiro cvetja vpliva letni čas, v katerem izdelujemo dekoracijo. Upoštevati moramo, da vse cvetje ni na voljo preko celega leta, čeprav bi si to želeli. Poleg tega cvetje ni enako vzdržljivo glede na zunanjo temperaturo zraka. Tako moramo stranko opozoriti, da npr. pri nizkih temperaturah flamingovec (*Anthurium*) pomodri in orhideje posteklenijo.

S primerno debelo žico žičimo plodove v sezonskih izdelkih, zlasti večji borovi storži potrebujejo čvrsto namestitvev, da ne izpadejo iz gobe. Žica mora biti dovolj dolga, da prebode gobo, nato konec žice zapognemo nazaj ob mreži, ki prekriva gobo. Tako zagotovimo, da ob

prenašanju izdelka težji dekorativni elementi ne izpadejo. Enako velja za pritrjevanje težjega suhega cvetja, npr. proteje in banksije.

Storže pred uporabo žičimo.

Kadar uporabimo sveže plodove (npr. okrasne bučke, maklura...), jih v podlago pritrdimo z lesenimi palčkami. Rana oz. vbodno mesto na plodu se lepo zasuši, ob uporabi žice navadno začne gniti.

Čeprav imamo na voljo veliko različnih vrst cvetja in zelenja, pazimo, da pri izbiri ne pretiravamo. Preveč različnih materialov pogosto naredi izdelek neurejen, namesto zanimivosti naredimo vtis zmede in neurejenosti. To pravilo ne velja le za zelenje, držimo se ga tudi pri cvetju in dodatkih. V posameznem izdelku uporabimo lahko uporabimo samo eno vrsto cvetja, da dosežemo učinek umirjenosti. Kadar naredimo večji oz. bogatejši izdelek, izberemo največ tri do štiri vrste cvetja, ki se razlikuje po svojih značilnostih (npr. struktura in tekstura materiala). Ne uporabimo le po enega in vsakega drugačnega, ampak dve ali tri različne vrste po več primerkov. Ob tem upoštevamo tudi njihovo velikost. Elementi naj bodo različno veliki, a v navideznem ravnotežju – npr. en velik cvet/ plod, ki ga uravnotežimo z več manjšimi, deluje lepše kot enako število približno enakih elementov. To velja zlasti v modernih izdelkih, ko cvetje/ zelenje/ plodove nameščamo v skupine, manj v klasičnem oblikovanju.

Izbor rastlin, ki jih pogosto uporabimo za žalne izdelke:

Cvetje:

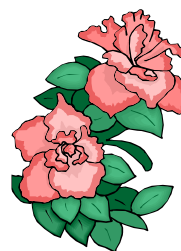
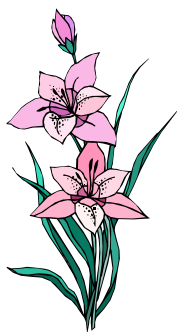
Aconitum
Agapanthus
Alstroemeria
Anthurium
Banksia
Chrysanthemum
Delphinium
Dianthus
Gerbera
Gladiolus
Gypsophila
Helianthus
Hydrangea
Liatris
Lilium
Limonium
Različne vrste orhidej
Protea
Rosa
Veronica
Zantedeschia

Zelenje:

Arachniodes
Asparagus
Aspidistra
Cotinus
Euonymus
Euphorbia
Gaultheria
Hedera
Hypericum
Leucadendron
Mahonia
Monstera
Philodendron
Pittosporum
Prunus laurocerasus
Typha
Iglavci
Trave

Plodovi in dodatki:

Hedera
Hypericum
Lotos
Rosa
Symphoricarpos
Viburnum
Storži
Suho listje, cvetje, poganjki
in plodovi domačih in
eksotičnih rastlin

Pri izboru rastlin upoštevamo tudi spol in starost pokojne osebe. Nežnejše cvetje je primerno za mlajše. Zanje navadno ne izbiramo eksotičnih vrst cvetja močnih barv, saj včasih delujejo pregrobo. Raje se odločimo za drobno cvetove in zelenje s fino strukturo, ki naredijo videz izdelka bolj fin, lahkoten in ljubeč. Za odrasle osebe so primerni večje oz. veliko cvetje, tudi pri zelenju lahko kombiniramo liste različnih velikosti. Za ženske osebe je bolje uporabiti rastline, ki nimajo preveč grobega videza, kot npr. *Protea*, *Banksia*, *Alpina*, te so ustrežnejše za moške.

SIMBOLIKA BARV V ŽALNIH KRASITVAH

Barve so že od nekdaj močno povezane s človekovim duhovnim življenjem. Izvor njihovega pomena sega daleč nazaj v zgodovino, v čas prvih civilizacij. Simbolika barv je izredno bogata. Povezana je predvsem z magijo, miti, obredi in religijo. Z razvojem različnih kultur se je simbolika posameznih barv spreminjala in ima lahko danes v različnih predelih sveta povsem drugačen pomen. Zato moramo pri simboliki posamezne barve upoštevati njene prostorske in časovne dimenzije. Z žalovanjem oz. smrtjo so povezane predvsem tri barve: črna, vijolična in bela.

S črno barvo so ljudje sprva odganjali zle duhove oz. jim onemogočali prepoznavanje živih, da ne bi škodovali še njim. Po starejši krščanski tradiciji so bila žalna oblačila bela, saj je smrt prehod v novo življenje. V zahodni Evropi se je vse do 16. stoletja žalovalo v belini – bel naj bi bil vsaj zgornji del oblačil, plemstvo pa je bilo v belo oblečeno v celoti, npr. angleški kralj Henrik VIII je po smrti žene Ann Boleyn nosil belo oblačilo kot znak žalovanja. Črnino je kot simbolno barvo žalovanja uvedel francoski kralj Ludvik XII ob smrti kraljice Ane, saj so na burgundskem dvoru že prej imeli črno za žalno barvo. Po drugi razlagi je modo nošenja črnine začela šele angleška kraljica Viktorija, ki si je ob smrti moža leta 1861 oblekla črno obleko.

Simbolna sporočilnost posameznih barv žalne floristike:

- Črna

Za večino ljudi je črna barva tista, ki jo najprej povežejo s smrtjo, žalovanjem, pogrebom. Vendar ni od nekdaj in v vseh kulturah tako. Osnovno čustvo, ki ga črna barva izraža že iz pradavnine, je strah. Črnina naj bi po starem verovanju žalujoče obvarovala pred zlimi duhovi, ki so povzročili smrt in prežali na nove žrtve, pomenila je tudi strah pred mrličem – zaščitila naj bi jih pred tem, da bi jih duh pokojnika prepoznal in odvedel s sabo. Sprva so si ljudje počrnilo obraz, nato so se začeli ogrinjati s temnimi/ črnimi oblačili oz. si zakrivati obraz s črnimi tančicami.

Danes črna barva simbolizira temo, počitek, žalost, smrt ter dokončnost. Žalujočim prinaša notranji mir in dostojanstvo, saj jih simbolno odmakne od ostalega sveta.

Še nedavno so žalujoči označili oblačila s črnim trakom, prevezanim čez rokav oblačila kot znamenje žalovanja. Širina traku je bila povezana z bližino sorodstvenih odnosov s pokojnikom.

- Vijolična

Vijolična barva je v žalni simboliki nadomestilo za črno barvo, saj je najtemnejša barva v barvnem krogu. Pomeni žalost oz. žalovanje, potrnost, kesanje in pokoro, pa tudi upanje, skrivnost in spokojnost. Vijolična je tudi tradicionalna barva katoliške teologije, z njo izražajo vero in pobožnost. Duhovniki v vijoličnih oblačilih obhajajo črne maše (maše za umrliimi). Vijolična barva naj bi simbolno predstavljala združitev zemlje, ki jo ponazarja rdeča, in nebes, ki so modra.

Pri izbiri barve cvetja za izdelke žalne floristike je vijolična barva vodilna. Za Slovenijo to ne velja – raje imamo nekatere druge, tudi bolj živahne barve.

- Rdeča

Rdeča barva je najmočnejša barva. Njeni pomeni so raznoliki in nasprotni. Je barva krvi in ognja, ljubezni in nasilja. Je hkrati simbol mučeništva in življenja. Arheologi so ugotovili, da so naši davni predniki že v kameni dobi z rdečim barvilom drgnili kosti mrličev in jim tako izkazovali posebno spoštovanje. V keltski tradiciji simbolizira smrt.

V izdelkih žalne floristike cvetje v rdeči barvi največkrat izbirajo najožji sorodniki oz. tisti, ki so bili s pokojnim tesno čustveno povezani.

Rdeče nageljne pogosto uporabimo za spominske aranžmaje ob praznikih pred obeležji žrtev 2. svetovne vojne, pred spomeniki padlim vojakom ali pomembnejšim Slovencem ob njihovih obletnicah.

- Oranžna

Toplo oranžno barvo povezujemo s sončnim zahodom, zorenjem plodov, obarvanjem listov. Predstavlja jesenski letni čas, zrelost in zvestobo, zato je pogosta v žalnih aranžmajih, ki jih izdelamo za starejše pokojne.

Zelo cenjena je oranžna barva v budizmu, kjer predstavlja najvišjo stopnjo človekovega razsvetljenja.

- Rumena

Rumena je najsvetlejša barva. Je barva sonca, simbolizira bližino. Ker je psihološko najbolj vesela barva, je njena uporaba v žalnih izdelkih načeloma manj priporočljiva. Kljub temu jo v Sloveniji veliko uporabljamo, zlasti v aranžmajih za 1. november so rumene krizanteme zelo pogoste.

Izogibali naj bi se zeleno rumeni barvi, ki ima veliko negativnih pomenov, kot npr. ljubosumje, izdajstvo...

- Zelena

Simbolika zelene barve je pestra. Predstavlja naravo, življenje in svežino, vendar tudi umirjenost, pasivnost in potrnost. Poleg tega je zelena barva resnice, vere, upanja in miru. V stari judovski simboliki je zelena mrliška barva in barva duhov, v islamu pa nasprotno muslimanom kot najljubša prerokova barva predstavlja posmrtni paradiž.

V izdelkih se tej barvi zaradi uporabljenega materiala (zelenje) skoraj ne moremo izogniti, lahko pa jo z izbiro količine cvetja ali njegove barve še poudarimo, tako da je učinek povezanosti z naravo in njene umirjenosti še močnejši.

- Modra

Modrina nam lahko predstavlja nebo, vodo, neskončnost, zbranost... Modra barva v sebi združuje nasprotje nežnosti in vedrine z žalostjo in otožnostjo. Simbolizira dušo oz. duhovno dimenzijo, mir in nesmrtnost.

Svetlo modro barvo, ki jo navadno kombiniramo z belo, uporabljamo kot simbolno barvo, ki označuje spol tudi ob pogrebih dečkov oz. mladih fantov, preden vstopijo v svet odraslih moških.

Običaj, da modra barva simbolizira dečke, izhaja kot različica običaja, ki izvira iz Orienta. Tam je navada povijanja dojenčkov v modre krpe, saj verjamejo, da modra barva privablja dobre duhove (in zato tudi hišna vrata in okna pobarvajo v modro). V zahodni patriarhalni družbi se je tradicija razširila oz. prenesla le na fantke kot pomembnejše naslednike rodu.

Cvetje modre barve simbolizira zvestobo.

- Rožnata

Rožnata je barva, ki jo povezujemo z nežnostjo, romantično ljubeznijo, nostalgijo, nesebično ljubeznijo ter deklitvom. V žalni floristiki je to barva, ki simbolizira pogreb deklice ali mlajšega neporočenega dekleta.

- Bela

Čeprav je bela barva nasprotje črni, je njen pomen v marsičem podoben. V vzhodnih kulturah, npr. na Kitajskem, je bela barva žalovanja ali pa uporabljajo kombinacijo obeh – bele in črne. Tako kot so si nekatera ljudstva, da bi se obranila duhov mrtvih, obraz počrnila, so si ga nekatera v enak namen pobelila. Preden je prevzela simboliko žalovanja črna barva, so tudi v Evropi do 16. stoletja žalovali v belem.

V današnjem času nam bela barva pomeni čistost in nedolžnost, oddaljenost in nedotakljivost. Belo cvetje je namenjeno predvsem krasitvam ob pogrebih mladih, neporočenih oseb.

- Rjava

Rjavo barvo povezujemo z zemljo, zrelostjo in starostjo. Simbolizira preprostost in umirjenost.

V srednjem veku je bila rjava žalna barva revnih ljudi, za katere so bila črna oblačila predraga.

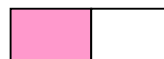
V izdelkih so rjavi predvsem različni plodovi, ki jih v krasitvah uporabljamo v jesenskih in zimskih dekoracijah – npr. različni storži. Občasno je rjava tudi trendovska barva, zato je izbor cvetja v rjavih oz. čokoladnih tonih vse bolj bogat.

KATERO BARVO IZBRATI ?

Barva cvetja in dodatkov je povezana s spolom in starostjo pokojnika. Načeloma velja, da za mlajše osebe in osebe ženskega spola izbiramo svetlejše, nežnejše barve. Močne in izrazite barve so primernejše za starejše osebe in osebe moškega spola. Na izbiro barve lahko vpliva tudi to, kako dobro smo preminulega poznali, saj lahko izberemo cvetje v njeni/njegovi najljubši barvi.

Primerne barvne kombinacije:

Mladoletne osebe ženskega spola

Mladoletna osebe moškega spola

Osebe do 40 let – prevladujejo svetli odtenki

Osebe stare 40 do 60 let – živahne kombinacije močnejših barv

Osebe stare 60 do 80 let – tople barve, vijolična

Osebe starejše od 80 let – temnejše tople barve, vijolična

FLORISTIČNI IZDELKI ZA KRASITEV GROBA

VENEC

Venec kot krog je oblika, ki nima ne začetka ne konca. Predstavlja večnost, večno življenje oz. nesmrtnost. Venec je simbol najvišje slave, oblasti ter zmage oz. časti. Žalni venec simbolizira smrt, žalost ob slovesu in obljubo spominjanja pokojnika.

ZGODOVINA IZDELAVE VENCA

Okrogla oblika venca je prevzeta iz starih kultur, v katerih so imeli navado na grobu narediti t.i. »magični krog«, ki je zadrževal pokojnika na določenem mestu (grobu) in mu preprečil, da bi mogel uiti ven ter kot duh škoditi živim.

Običaj izdelave vencev izvira iz starega Egipta. Vrhovni božanstvo je bil bog sonca, Ra. Sonce, ki vsak dan znova vzhaja in zahaja ter omogoča življenje, so simbolno upodobili z obliko kroga oz. venca. Vence so darovali bogovom s prošnjo, da bi se usmilili pokojnika in mu omogočili varen prehod v onostranstvo. Med arheološkimi raziskovanji grobnic so v sarkofagih ob mumijah našli majhne obroče iz cvetja, ki so imeli približno 20 cm premera.

Stari Grki so kipe bogov ob daritvah krasili s cvetličnimi venci, ki so navadnim ljudem simbolizirali božjo nesmrtnost. Posebno znan iz tega obdobja je lovorjev venec.

O njegovem nastanku govori naslednja zgodba: Apolon, sin vrhovnega boga Zevsa ter bog življenja in svetlobe se je zaljubil v nimfo Dafne. Da bi ušla pred njegovim zasledovanjem, je za pomoč prosila rečnega boga Peneja, ta pa jo je spremenil v lovorjevo drevo. Od takrat naprej je Apolon na glavi nosil venec iz lovorjevih listov

Lovorjev venec je postal znamenje zmage, dosežkov in časti. Z njim so sprva počastili zmagovalce pitijskih športnih iger (zmagovalci olimpijskih iger so nosili vence, spletene iz oljčnih vejic), kasneje se je to razširilo na druga področja – vojaški uspehi, pomembni dosežki na področju vladanja, literature in drugih zvrsti umetnosti... To navado so prevzeli in razširili Rimljani, zato je ta oblika venca znana kot » rimski venec«. Sprva je imel tako kot naglavni okras obliko podkve, kasneje je dobil okroglo obliko.

Venec je kot znak sonca in simbol neminljivosti človekove duše razširjen v mnogih drugih starih kulturah. Krščanstvo je običaj vezanja vencev ob pogrebnih slovesnostih sčasoma prevzelo, spremenilo je le razlago – venec kot krog brez začetka in konca predstavlja večnost oz. večno življenje, pomen, ki ga ima še danes.

Izdelava in krasitev se je v preteklosti precej spreminjala. V 19. stoletju in začetek 20. stoletja so bili priljubljeni vencu ovalne ali jajčaste oblike, včasih izdelani v obliki podkve (krog ni bil sklenjen). Bogato so bili okrašeni s palmovimi listi, asparagusom ter obilico cvetja. Osnovna oblika je bila komaj prepoznavna, pogosto so bili nesimetrični.

Pri izdelavi venca upoštevamo, da je motiv kroga najlepše viden, kadar naredimo venec čistih linij, brez dodatnih krasitev. V takem izdelku poudarimo prvotni namen in njegovo simbolno vrednost.

RAZMERJA V VENCU

Pri oblikovanju venca je zelo pomembno, da ostane oblika kroga prepoznavna in poudarjena. Ko gledamo izdelek, naj pogled po njem kroži. To je možno le takrat, kadar je razmerje med debelino oboda in notranjim praznim delom ustrezno.

Če je obod venca predebel in notranja odprtina v krogu premajhna, se pogled usmeri spiralno navznoter proti sredini. Centripetalna sila je prevelika.

Kadar je obod pretanek in notranji del prevelik, deluje centrifugalna sila, ki usmeri pogled z oboda venca navzven.

Najlepše je, kadar venec oblikujemo v razmerju zlatega reza. Po osnovnem razmerju je odprtina 1.6-krat širša od debeline oboda.

Pravo razmerje je povezano z optičnim učinkom barv materiala, ki ga uporabimo za krasitev. Svetle barve obod navidezno povečajo oz. razširijo, obod temnih barv se navidezno skrči. Da bi še vedno dosegli pravi končni učinek, se razmerje med debelino oboda in premerom sredine spremeni, tako da je debelina oboda zdaj enaka sredinski odprtini.

Na dojetje debeline oboda venca vpliva tudi način njegove izdelave. Gladke, izrazite linije delujejo lažje kot sproščene, zrahljan izdelek.

Višina venca

je višina izdelka, ki jo lahko izmerimo, če venec položimo na podlago. Višina venca naj bo $\frac{3}{4}$ debeline oboda, kadar izdelek položimo na tla oz. $\frac{1}{2}$ debeline oboda, če venec obesimo na steno. V nasprotnem primeru – če je višina večja – bo venec segal preveč v prostor, zato lahko ustvari vtis, da se bo prevrnil naprej.

Profil venca

predstavlja prerez oboda pravokotno na podlago. Najvišja točka je približno nad sredino osnove oboda oz. na njegovi notranji tretjini.

Profil je približno polkrožne oblike ali v obliki zaobljenega raznostraničnega trikotnika z daljšo osnovno stranico, odvisno od načina izdelave.

Možnosti so tri:

- Material zatikamo v osnovo tako, da sega v notranjost manj kot proti zunanosti. Pravo razmerje iz notranje tretjine oboda je $\frac{1}{3}$ proti notranji strani in $\frac{2}{3}$ navzven.
- Material namestimo na osnovo tako, da sega enako daleč v vse smeri – navzgor, navznoter in navzven. Tako izdelamo npr. rimski venec.
- Venec izdelamo v merilu zlatega reza tako, da je razmerje dolžine materiala, ki sega iz sredine oboda navznoter in dolžine, ki sega navzven 1 : 1,6.

OSNOVA

Osnova za izdelavo venca je pripravljen obroč, ki je izdelan iz aranžerske gobe, tesno povite slame, stiropora, kovine ali lesa. Lahko ga naredimo sami iz prepletelih vej (npr. leska, vrba, dren), dolgih poganjkov vzpenjavih rastlin (npr. srobot, trta, kivi), papirja, ki ga povijemo z žico, tanjše kovinske mreže ...

Obod za žalni venec iz aranžerske gobe ima podlago iz umetne mase, lesa ali prešanega recikliranega papirja. Od tega je odvisno ali je venec po uporabi primeren za kompostiranje ali ne. Premer vencev sega od 42 do 72 cm. Večji venci imajo gobo delno prekrito s tanko kovinsko mrežico. To zagotavlja večjo trdnost izdelka, kadar uporabimo za krasitev veliko težkega materiala. Uporaba venca iz aranžerske gobe omogoča namestitev cvetja po vsem obodu. Takemu tipu venca, ki ima obod v celoti prekrit s cvetjem, rečemo **bidermajer venec**.

Obod iz stiropora ni zelo trden in je navadno namenjen za **rimski venec**, ki ga izdelamo tako, da obod prekrijemo z listi vednozelenih rastlin.

Obodi za vence iz aranžerske gobe

MOŽNOSTI KRASITVE

Izbira osnovnega oboda vpliva na to, kako bomo venec izdelali in okrasili.

Na obod iz slame izdelamo **klasični venec**. Obod najprej v celoti prekrijemo z zelenjem. Navadno uporabimo vednozeleno rastline, predvsem iglavce. Včasih je bila najpogostejša smreka, saj je bila cenovno najbolj ugodna. Zelenje polagamo tako, da z njim prekrijemo vsaj 2/3 profila. Tako preprečimo, da bi se ob pogledu na venec s strani, videla slamnata osnova. Na obod z žico pritrdimo namočeno aranžersko gobo v mrežici in vanjo izdelamo cvetlično dekoracijo.

Primernih mest za namestitev gobe je več:

- Gobo pritrdimo na obod v sredini zgoraj. Cvetlično dekoracijo izdelamo tako, da speljemo njene linije v obe smeri po obodu navzdol.
- Iz istega mesta lahko okroglo osnovo s cvetlično dekoracijo preoblikujemo v obliko solze, tako da linije cvetja v sredini navpično dvignemo. Pri tem načinu ostane sredina venca prazna/ nezapolnjena. Kadar želimo velik pokončen aranžma v obliki solze, lahko namesto venca uporabimo leseno podlago s primerno obliko. Nanjo je že pritrdjen podstavek za gobo. Krasitev je hitreje izdelana, saj ni potrebno prekrivati oboda.

Izhodišče krasitve je zgoraj na obodu.

- Gobo namestimo na levo stran oboda. Če smo izbrali položaj gobe levo zgoraj, speljemo krajše linije cvetja iz izhodišča navzdol, daljše naprej po obodu v smeri urinega kazalca. Linije morajo biti vsaj tako dolge, da segajo preko sredine. Daljše linije lahko ustvarijo videz prelivanja cvetja z oboda navzdol.

Kadar gobo pritrdimo na levi spodnji del, dekoracijo speljemo po obodu v obe smeri tako, da gre daljša linija navzgor, krajša v desno.

- Primerno izhodišče je tudi sredina oboda spodaj. V tem primeru namestimo dekoracijo enakomerno v obe smeri – levo in desno.
- Če želimo narediti zelo bogat izdelek, lahko gobo namestimo v sredino venca. Pomagamo si s palicami, ki jih pritrdimo na obod preko praznega sredinskega dela. Linije cvetja speljemo iz sredine v vse smeri. Tako izdelan venec nima več standardne oblike, saj je sredina prekrita. Tam je izhodiščna točka cvetja. Pogled ne kroži po izdelku, ampak se najprej ustavi v izhodišču.

Ta način krasitve postaja redkejši, saj za tak tip izdelka raje uporabimo posebne okrogle lesene podlage, ki imajo v sredini pritrjen podstavek za gobo. Podlaga ima že narejen izrez, ki olajša nošenje in obešanje izdelka.

Pogostejši način izdelave venca je t.i. **bidermajer venec**. Za osnovo uporabimo aranžersko gobo, ki jo pred uporabo dobro namočimo. Značilnost bidermajer venca je bogata krasitev. Za prekrivanje oboda lahko uporabimo le cvetje ali pa cvetje kombiniramo z zelenjem.

Krasitev začnemo z zelenjem, ki ga zatikamo v gobo tako, da jo v celoti prekrijemo. Kombiniramo različne vrste zelenja in jih razporedimo enakomerno po površini venca. Daljše linije usmerimo navzven, krajše navznoter, pri tem pazimo, da ne zapolnimo prevelikega dela sredinske odprtine. Dekoracijo nadaljujemo s cvetjem. Krajše cvetje zatikamo v gobo, daljša stebila speljemo po obodu.

Bidermajer venec iz spomladanskega cvetja. Stebla tulipanov so dovolj dolga, da jih lahko upognemo po obodu.

Oba bidermajer venca imata klasično razporejeno cvetje – enakomerno po vsej površini. Levi venec je izdelan iz zelenja s katerim poskrbimo za stik s podlago, za krasitev je uporabljena le ena vrsta cvetja. krasitev desnega izdelka je podobna. Tudi tu je za dekoracijo uporabljeno le cvetje krizantem, vendar zaradi različne barve in velikosti cvetov izdelek izgleda bolj zanimivo.

Kadar v izdelku uporabimo različne vrste cvetja, jih pazljivo izberemo. Upoštevamo vse lastnosti, ki vplivajo na končni videz izdelka ter cvetje uskladimo glede na velikost, barvo ter strukturo cvetov. Ravno tako skrbno izberemo tudi zelenje.

Klasično oblikovan venec

Moderno oblikovan izdelek

Razlika med klasično in moderno oblikovanim izdelkom je očitna. Pri klasičnem oblikovanju gledamo predvsem izdelek kot celoto brez izstopajočih poudarkov. V modernem oblikovanju zelenje ni le polnilo prostora med uporabljenim cvetjem, temveč je s svojo okrasnostjo enakovredno cvetju. Dodaten poudarek lahko dosežemo s plodovi, ki dopolnijo končni videz izdelka.

RIMSKI VENEC

Lovorjev venec izvira iz antične Grčije. Z njim so v šestem stoletju pnš. kronali zmagovalce znanih pitijskih iger, ki so jih prirejali v preročišču v Delfih. Igre so v spomin na Apolonovo zmago nad pol zmajem-pol kačo Pitonom sprva vključevale tekmovanja pesnikov in glasbenikov, kasneje so se na njih med seboj pomerili tudi športniki. Stari Rimljani so se zgledovali po Grkih in lovorjev venec prevzeli kot simbol najvišjih časti – Ovid, slavni rimski pesnik je skoraj vedno upodobljen z vencem na glavi, Julij Cezar pa je lovorjev venec razglasil za simbol vrhovnega vladarja. Zdaj je ta tip venca znan kot rimski venec.

Oblika in zgradba klasičnega rimskega venca se je ohranila na številnih upodobitvah iz antičnega obdobja. Ohranjeni so klesani reliefi na kamnitih nagrobnikih in grobnicah.

Klasično izdelan rimski venec v obliki podkve

Sodobni rimski venci niso zgolj stroge kopije antičnih originalov, vendar še vedno velja, da je oblika natančno izdelan krog.

Praviloma je venec izdelan tako, da obod prekrijemo z eno samo vrsto zelenja. Klasična izbira je lovor, vendar pogosteje uporabimo druge rastlinske vrste.

IZDELAVA

Najprej skrbno pripravimo material. Posamezne liste porežemo s poganjkov ter izločimo poškodovane ali nepravilno razvite. Lahko jih sortiramo po velikosti. Če je potrebno, jim odrežemo peclje.

Za venec izberemo ustrezno velike liste vednozelenih rastlin. Te so primernejše od večine listopadnih, ker imajo debelejšje in trpežnejše liste. Uporabimo lovor *Laurus nobilis*, lovorikovec *Prunus laurocerasus*, velikocvetno magnolijo *Magnolia grandiflora*, bršljan *Hedera helix*, japonsko avkubo *Aucuba japonica*, bodiko *Ilex aquifolium*, mahonijo *Mahonia aquifolia*, sleč *Rhododendron catawbiense*... Primerni so tudi listi čišljaka *Stachys*, ciklame *Cyclama*, hrasta *Quercus*, bukve *Fagus*...

Pripravimo obod iz slame ali stiropora, kadar se odločimo za dodatno krasitev s cvetjem lahko tudi iz aranžerske gobe. Standardni premer venca je 50 cm. Debelina okrašenega oboda je navadno od 10 do 14 cm.

Liste razporedimo okoli oboda in jih sproti vežemo z vrstico, trakom ali navito žico. Ker je notranji obseg venca manjši od zunanjega, notranjo stran oboda prekrijemo z manjšimi listi, za zunanjo stran pa uporabimo večje. Kadar imamo vse liste enako velike, posamezne vrste prekrivamo na zunanji strani manj kot na notranji, drugače začnejo vrste »zavijati« navzgor. Liste polagamo na obod tako, da vsaka nova vrsta listov prekrije približno polovico prejšnje. Pri tem pazimo, da prekrijemo vezivo. Večje liste prevežemo dvakrat, ker lepše prilegajo na obod. Vezivo sproti trdno zategujemo, tako preprečimo premikanje listov. Liste polagamo v levo, nasprotno smeri urinega kazalca. Končan venec do naslednjega dne povijemo s tanko folijo (lahko uporabimo folijo za živila), da se listi lepo oblikujejo po obodu.

Liste lovorikovca enakomerno zamikamo po obodu.

Bršljanovi listi so položeni v smeri urinega kazalca, zato potuje pogled v levo.

Pri izdelavi venca pazimo na pravilen ritem. Liste enakomerno zamikamo, polagamo jih enako » bogato«, drugače se pojavi vtis , da se obod debeli in tanjša. Tak izdelek izgubi estetsko vrednost, zato je najbolje, da ga podremo in znova naredimo.

Dodatna krasitev venca ni potrebna. Zadostuje dodan žalni trak, ki ga zavežemo ali ovijemo okoli oboda. Kraka traku pustimo prosto viseti.

Kadar želimo vencu dodati dekoracijo s cvetjem ali zelenjem, ne pretiravajmo s količino. Dovolj je nekaj listov drugačnega zelenja, par cvetov, vejica s plodovi. Vse kar dodamo, naj bo zgolj poudarek, ki dopolni osnovno obliko.

Rimski venec deluje zelo strogo, resno in slavnostno. Njegov videz najlepše poudarimo s polaganjem na primerno podlago. Zelo lepo učinkuje, če ga položimo na kamnito ali marmorno ploščo oz. postavimo pred spomenik ali obesimo na gladko podlago.

Lovorjev venec pod spominsko ploščo ima dodan napis na traku v barvah slovenske zastave.

Lovorjev venec se ob pomembnih slovesnostih polaga kot državni oz. vojaški simbol. V takih primerih moramo poznati osnovna pravila izdelave venca in protokol polaganja.

Izraz rimski venec v širšem smislu predstavlja vse vence, pri katerih obod enotno prekrijemo z eno samo vrsto materiala. Ni potrebno, da uporabimo le liste, saj so včasih premajhni. V takem primeru na obod polagamo na šope na enako dolžino prikrajšanih poganjkov. Obris takega venca ni več tako strog, deluje bolj razgibano in mehkejše.

Tudi na rimski venec lahko naredimo dodatno krasitev – tokrat križ, ki je pritrjen na osnovo.

ARANŽMA

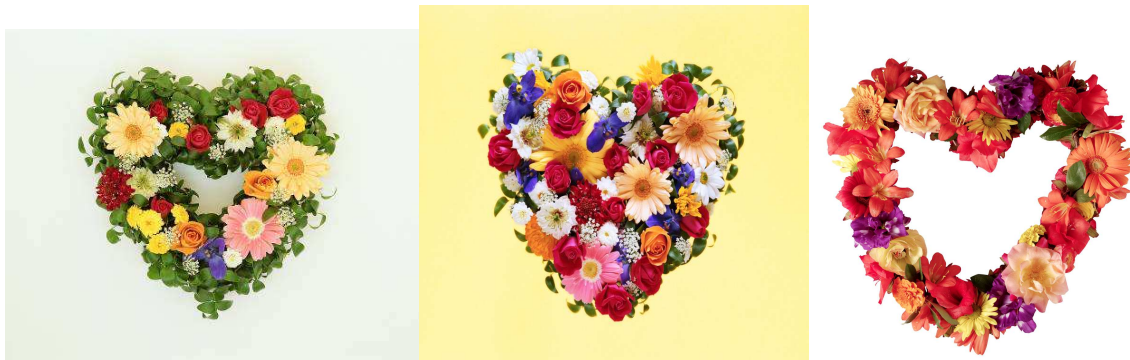
SRCE

Srce je ena najbolj priljubljenih oblik žalnih aranžmajev, saj izraža ljubezen in zvestobo. Izbirajo ga bližnji družinski člani, najpogosteje zakonec ali partner pokojnega. Dvojno srce simbolizira povezanost dveh duš in tesno prijateljstvo.

OBLIKA

Srce je lahko oblikovano na več načinov:

- simetrično ali nesimetrično
- polno ali oblikovano le kot obod
- enojno ali dvojno

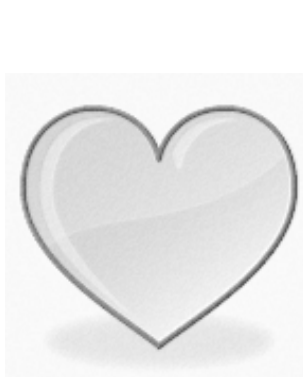

OSNOVA

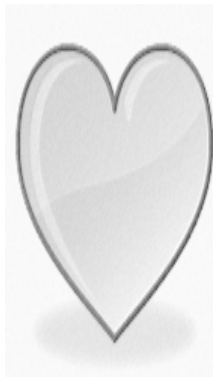

Kot osnovo uporabimo aranžersko gobo v želeni obliki. Razpon velikosti sega od 12 x 14 cm do 75 x 75cm (simetrična oblika) oz. 80 x 60 cm (asimetrična oblika). Manjše položimo ležeče, večji imajo trinožno stojalo.

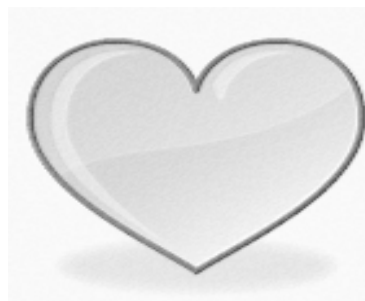
Podlaga je lahko lesena, iz prešanega papirja ali umetnih mas. Zaželeno je, da izberemo podlago, ki omogoča recikliranje. Če se odločimo za leseno ali papirnato osnovo, lahko kasneje cel izdelek odložimo na kompost, saj se naravni materiali sčasoma v celoti razgradijo. Obod v obliki srca lahko naredimo sami iz prožnih vej, mahu, slame oz. drugega primerne materiala. Pazimo na primerno obliko – srce naj ne bo preveč ozko in dolgo oz. preširoko.

Pravilna oblika srca

Izdolžena oblika

Sploščena oblika

Osnova za nasadek v obliki srca nam omogoči izdelavo manjše dekoracije, če v sredinski vglobljeni del, ki je sicer namenjen zasaditvi, namestimo aranžersko gobo.

Pozor:

Pri nameščanju cvetja pazimo na to, da izdelka ne naredimo ploščatega. Vse cvetje ni v isti ravnini, temveč se od roba navznoter rahlo dvigne in zaobli.

MOŽNOSTI KRASITVE

Delo začnemo ob zunanjem robu, tako da zagotovimo stik izdelka s podlago. Ob robu namestimo zelenje ali posamezne liste, ki jih v gobo zatikamo rahlo navzdol, tako da prekrijemo podlago pod aranžersko gobo. Kadar površine ne bomo povsem prekrili s cvetjem, naredimo najprej osnovo z zelenjem. Pri večjih izdelkih dosežemo lepši učinek, če uporabimo več vrst zelenja z različno strukturo.

Primer lepo pripravljene osnove. Površina je prekrita z različnim zelenjem. Tako poudarimo vtis globine v izdelku in povečamo njegovo zanimivost.

Rob lahko prekrijemo tudi z nagubanim trakom, ki ga pritrdimo z žico ali prilepimo na osnovo, vendar je ta način pri nas redkeje uporabljen.

Možnosti:

- S cvetjem enakomerno prekrijemo celotno površino gobe. Izbiramo cvetje okrogle oblike, ki ga nameščamo tikoma, tako, da se vmes ne vidi podlaga. Pri delu pazimo, da ohranimo obliko – natančno izdelamo spodnji del (da ga s cvetjem ne zaobljimo) in sredino v zgornjem delu.

Cvetje v srednjem delu rahlo dvignemo.

Končan izdelek

- Pogosto želimo v izdelku narediti še posebno cvetlično dekoracijo – kot poudarek oz. za večjo zanimivost izdelka.

Uporabimo majhno polkrožno gobo z nastavkom, ki ga privijemo/ pritrdimo na osnovno podlago. Primerno mesto je v levi ali desni zgornji tretjini podlage, kot je razvidno iz slike.

Za dekoracijo v dodani gobi izberemo drugačne vrste cvetja in zelenja, linije lahko segajo diagonalno navzdol na drugo polovico.

Poudarek dosežemo z materialom, ki se po barvi ali strukturi razlikuje od osnove.

Različne vrste materiala lahko nameščamo v strjenih ploskvah in tako dosežemo drugačen učinek, kot če je vse enakomerno razporejeno po celotni površini. Paziti moramo na optični učinek – svetlejši ali bolj bleščeč material površino navidezno poveča.

Pri krasitvi oboda postopamo podobno kot pri krasitvi polnega srca – najprej poskrbimo za stik izdelka s podlago. Vendar pri nameščanju zelenja pazimo, da so linije navzven daljše, navznoter pa čim krajše. Tako ohranimo pravilno obliko in notranjo odprtino. Tak tip srca navadno bogato okrasimo s cvetjem.

KRIŽ

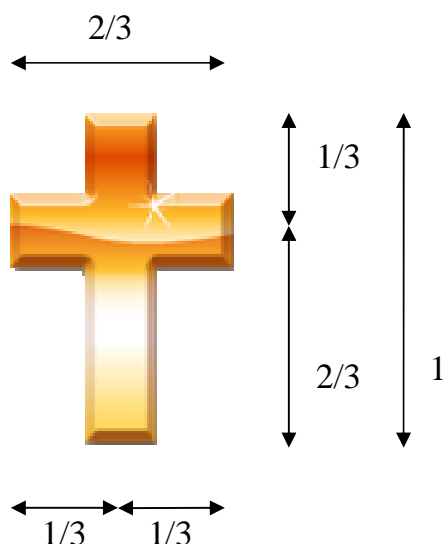
Križ ponazarja trpljenje in je najbolj razširjen krščanski simbol. Za verujoče je hkrati znamenje tolažbe in utehe ter znak izpolnitve in blagoslova. Vendar je simbolika križa starejša od krščanstva – izvira iz starejših kultur in predstavlja stik med božanskim in zemeljskim, med duhovnim in materialnim.

OBLIKA

V Sloveniji večji del prebivalstva pripada rimsko katoliški veri, ki uporablja t.i. latinski križ. Poznamo tudi druge oblike, kot npr. grški, malteški, dvojni... križ, ki pri nas niso razširjene. Latinski križ je iz dveh različno dolgih prečk, ki se križata po pravim kotom. Navpična prečka je daljša, dolžina vodoravne je dve tretjini višine.

Če gledamo križ iz izhodišča štirih krakov, je razmerje med njimi tako:

- kraki levo, desno in navzgor so enako dolgi
- krak navzdol je dvakrat daljši in predstavlja $2/3$ celotne višine oz. dolžine križa

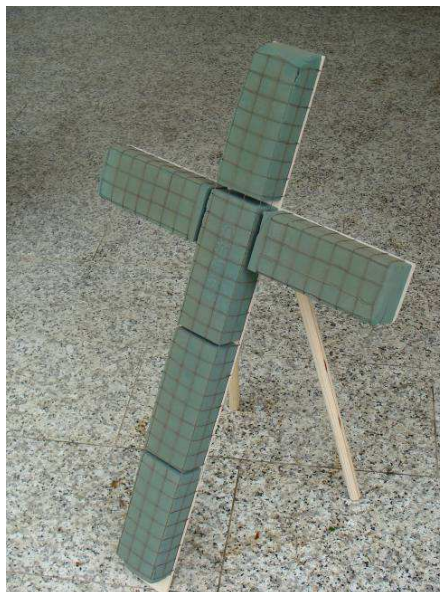

Širina križa je enaka $2/3$ višine, dolžina krajših krakov je $1/3$ višine oz. $1/2$ njegove širine. Razmerje temelji na razmerju zlatega reza.

OSNOVA

Kadar za osnovo uporabimo kot križ oblikovano aranžersko gobo, je razmerje med višino in širino že pravilno in določeno. Pri krasitvi pazimo le na to, da osnovnega razmerja ne spremenimo s predolgimi linijami. Aranžerske gobe so izdelane v velikostih od 33 x 21 cm do

85 x 50 cm. Dno je leseno, iz umetnih mas ali prešanega papirja, križ je lahko ležeč, malo privdignjen oz. največji je zadaj podprt, tako da je samostoječ.

Osnova za križ je aranžerska goba na leseni podlagi. Goba je prekrita s kovinsko mrežico, ki preprečuje poškodbe oz. pikanje gobe pri veliki količini uporabljenega cvetja. Osnovo lahko podpremo in dvignemo križ v skoraj pokončno lego.

Ob prekrivanju gobe s cvetjem ali zelenjem so linije iz podlage navzgor krajše od tistih v stran – posamezen krak križa ima širino večjo kot višino.

Obliko križa naredimo tudi sami. Za osnovo uporabimo aranžersko gobo v mrežici ali floreto (gobo na podstavku z ročajem). Goba predstavlja izhodišče krakov, za katere uporabimo veje, palice ali drug primeren linijski material, ki ga zapičimo v gobo iz vseh štirih smeri. Dolžine krakov izmerimo in ustrezno prikrajšamo.

Osnovo za krasitev lahko naredimo le iz rastlinskega materiala. Za oblikovanje osnovne oblike uporabimo dva ustrezno debela šopa vej, šib ali poganjkov, ki ju med seboj prepletamo (ne položimo enega na drugega). Primerni so vsi dovolj čvrsti poganjki, še posebej je taka osnova dekorativna, če imajo tudi lepo barvo skorje oz. lubja. Izberemo npr. različne vrste dreva z rdeče ali rumeno obarvanimi vejami, zelene poganjke kerije, primerni so tudi dresnik, vrba, breza, bezeg, robida, srobot ...

Šopa križamo pod pravim kotom ali v rahli diagonali, tako da je levi del/ krak pod vodoravno linijo, desni krak malo nad njo.

Kadar poganjki niso ravni, temveč rahlo zviti v obliki črke S, deluje tak križ bolj naravno in manj strogo. Bolj sproščen videz dosežemo z uporabo poganjkov trte, kivija, zvitovejnate vrbe...

Najprej določimo dolžino oz. višino križa, nato njej primerno širino. Osnova mora biti trdna, zato jo čvrsto povežemo s primerno debelo žico. Kadar so veje sveže in osnove ne bomo takoj uporabili, lahko za povezovanje uporabimo plastične vezice, ki jih kasneje, ko se poganjki osušijo, lažje zategnemo.

Med poganjke vstavimo ali nanje pričvrstimo kos aranžerske gobe, da omogočimo krasitev s svežim cvetjem. Namestimo jo tja, kjer želimo narediti dekoracijo.

Križ, ki ga oblikujemo na tak način, je že sam dekorativen, zato osnove s cvetjem nikoli ne prekrijemo v celoti. Cvetlična krasitev dopolni oz. poudari izdelek in naj ne pokriva več kot 1/3 izdelka.

MOŽNOSTI KRASITVE

Kadar uporabimo aranžersko gobo v obliki križa, stik s podlago dosežemo z uporabo zelenja ali posameznih listov (npr. bršljan, galaks...) oz. trakom, redkeje s cvetjem. Pri osnovi iz vej to ni potrebno.

Možnosti:

- Aranžersko gobo v celoti prekrijemo s cvetjem. Primerno je manjše cvetje okrogle oblike, ki ga razporedimo tako gosto, da se ne vidi osnove. Lahko uporabimo eno vrsto cvetja po celotni površini, lahko tudi dve ali več. Izbrano cvetje menjavamo v pasovih, vzporednih linijah ali naključno po površini. Slednje učinkuje manj strogo od prvih dveh možnosti, ki linije še dodatno poudarita. Pri različni velikosti cvetov smo pozorni na njihovo razporeditev – z večjimi npr. poudarimo sredinsko linijo, ki jo ob straneh dopolnimo z manjšimi ali menjavamo velikost ritmično po površini.

Pozor:

Ob napačni razmestitvi cvetja različnih barv ali velikosti lahko pride do navideznega širjenja oz. oženja debeline posameznega kraka.

- Osnovo enakomerno prekrijemo z zelenjem, mahom, islandskim lišajem, drobnim cvetjem... ter dodamo (bogatejšo) cvetlično dekoracijo.
- Krasitev namestimo v izhodišče krakov, tako da linije speljemo v vse smeri, vendar morajo osnovne linije izdelka ostati poudarjene.
- Krasitev iz izhodišča krakov poudari daljšo/ navpično linijo. Cvetje speljemo navzgor in navzdol, a nikoli čisto po celotni dolžini.
- Krasitev poteka iz izhodišča krakov diagonalno navzgor oz. navzdol. S cvetjem dodamo v izdelek novo, kontrastno linijo, ki navidezno seka križ. Ta način izvedbe je

učinkovit zlasti, če zanj izberemo cvetje v kontrastni barvi. Uporabljeno cvetje naj ima močna, čvrsta stebila, zelenja naj ne bo preveč.

- Krasitev iz izhodišča poteka v smeri vseh krakov, vendar ne po njihovi celotni dolžini.

V vseh naštetih primerih je dekoracija najbogatejša v izhodišču in pojema v smeri navzven.

Na spodnjih slikah je prikazanih nekaj različic krasitve križa, ki smo ga prepletli iz vej. Na stiku obeh linij je pritrjena aranžerska goba.

Slika prikazuje okroglo krasitev, ki poudarja simetrijo izdelka.

Z dodatkom zelenja se linija spremeni.

Krasitev poudarja navpično linijo križa.

Diagonala v simetriji.

- Krasitev izhaja iz spodnjega dela križa in poudari linije navzgor po daljšem kraku. Osnova oblika ostane nespremenjena. Dekorativni material lahko namestimo tudi vstran in tako dosežemo sproščen in manj formalen učinek. Dekoracija je v tem primeru najširša oz. najbogatejša v izhodiščni točki spodaj, vendar njena širina ne sme doseči celotne širine križa (prečne linije), ampak mora ostati ožja. Navadno je izdelana nesimetrično oz. v formalno-linearnem slogu. Ravnotežje ohranimo tako, da težje elemente (npr. večje okrogle cvetove, plodove) namestimo na osnovo. Daljše linije speljemo navzgor, vendar ne višje od prečne linije križa, še bolje je, da so malo krajše. Krajše linije segajo vstran, a ne smejo segati v širino dlje kot je širina križa.

Krasitev izhaja od spodaj navzgor

Krasitev z girlando

Za poudarjanje višine je primerno cvetje z ravnimi stebli, ki se ne razvejajo v širino, kot npr. liliija. Zaradi njenih velikih in vpadljivih cvetov za krasitev zadostuje že eno samo cvetno steblo. Gobo v spodnjem delu križa prekrijemo z zelenjem.

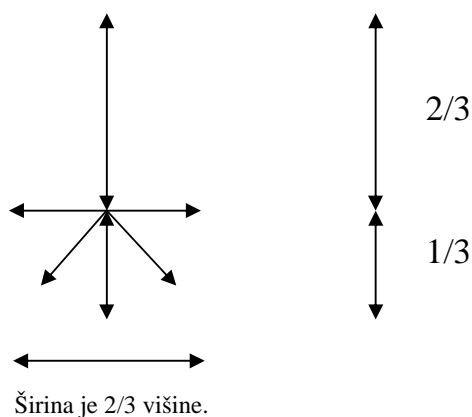
- Girlando iz cvetja in zelenja (oz. v jesenskem času tudi plodov) speljemo po daljšem kraku. Na osnovo jo pritrdimo z žico. Kadar jo speljemo naravnost po dolžini kraka, poudarimo strogost oblike; če jo namestimo v obliki črke S, pokončno linijo navidezno zmeščamo.

SOLZA

Ena od najpogosteje uporabljenih klasičnih oblik je solza. V žalni floristiki simbolizira žalost, žalovanje in objokovanje.

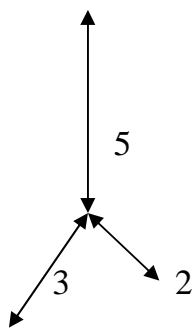
OBLIKA

Klasično oblikovana solza je simetrične oblike. Razmerje med dolžino in širino upošteva razmerje zlatega reza – širina solze je enaka $\frac{2}{3}$ njene dolžine. Izhodiščna točka je v spodnjem delu, iz nje izhajajo enako dolge linije levo, desno in navzdol ter oblikujejo polkrog. V tej točki je izdelek tudi najvišji in sicer je višina enaka dolžini teh linij - $\frac{1}{3}$ celotne dolžine. Linija, ki gre navzgor, je dvakrat daljša – predstavlja $\frac{2}{3}$ dolžine izdelka.

Klasična simetrično oblikovana solza

Poleg klasične pogosto izberemo moderno solzo, ki je nesimetrično oblikovana. Linije so različne dolge, a upoštevajo razmerje zlatega reza, npr. 2:3:5 ali 3:5:8. Najdaljša linija (5 enot) je navpična, krajši sta usmerjeni iz izhodišča levo in desno navzdol. Navadno je leva daljša (3 enote), desna krajša (2 enoti).

Asimetrično oblikovana solza ima krake različnih dolžin.

OSNOVA

Za osnovo uporabimo aranžersko gobo v osnovni obliki (kvader) ali njeno polovico, odvisno od končne velikosti izdelka. Gobo damo v plastični podstavek ustrezne velikosti in jo prekrijemo z mrežico. Tako poskrbimo za večjo trdnost in preprečimo, da bi se goba ob nameščanju večje količine zelenja in cvetja prelomila. Zelo priročna je uporaba florete, ki zaradi ročaja močno olajša prenašanje izdelka. Če ima leseno dno in kovinsko mrežico, je razgradljiva in jo lahko odvržemo na kompost.

Goba oz. njena sredina predstavlja izhodiščno mesto vseh linij.

KRASITEV

Izdelavo začnemo z zelenjem. Z njim najprej določimo osnovne dimenzije izdelka, nato zapolnimo vmesni prostor. Osnova iz zelenja je lepša, kadar uporabimo več različnih vrst, ki se razlikujejo tudi po strukturi in teksturi. V večjem izdelku naj bi kombinirali vsaj tri vrste zelenja. V klasično oblikovani solzi jih razporedimo enakomerno po vsem izdelku, v moderni solzi dosežemo lepši učinek, če jih nameščamo v skupine.

Cvetje namestimo po izdelku enakomerno, če uporabimo le eno vrsto.

Kadar uporabimo cvetje različnih velikosti, večje cvetove razporedimo bliže izhodišču oz. ne čisto do roba izdelka. Z drobnejšim cvetjem zapolnimo vmesni prostor in zunanji del.

V modernem oblikovanju so linije bolj poudarjene. To dosežemo tako, da tudi cvetje nameščamo po skupinah.

Moderno oblikovana solza je primerna za sodobno oblikovan grob.

KNJIGA

Odprta knjiga simbolizira knjigo življenja, zadnje poglavje ali življenjsko zgodbo, ki se je zaključila. Knjiga je lahko simbol biblije, knjige knjig oz. svete knjige.

OBLIKA IN OSNOVA

Knjiga sodi med novejše oblike pripravljenih aranžerskih gob, ki so namenjene žalni floristiki. Osnovna oblika je pravokotna, velikosti 31 x 61 cm. Podlaga je iz umetne mase, dodana sta dva nosilca, ki podpirata knjigo v pol dvignjeno lego. Aranžerska goba je oblikovana tridimenzionalno, kar olajša oblikovanje strani.

Namesto pripravljene aranžerske gobe lahko uporabimo osnovo iz lubja oz. mahu z vdolbino na sredini, ki je namenjena za zasaditev nasadka.

KRASITEV

To obliko krasimo podobno kot srce ali blazino. Najprej s trakom, zelenjem ali cvetjem prekrijemo rob podlage, nato prekrijemo zgornjo ploskev.

Možnosti krasitev je več:

- Površino knjige enotno prekrijemo s cvetjem, z drugo vrsto cvetja izpišemo ime pokojnika, njegove začetnice, vzdevek ali krajše sporočilo.
- Glavno krasitev naredimo na pregibu knjige v sredini in jo speljemo v obe strani.
- Vsako stran knjige krasimo drugače – npr. na eni strani s cvetjem oblikujemo napis, na drugi naredimo cvetlično dekoracijo.

Pozor:

Pri izdelavi napisa moramo biti zelo natančni, da so posamezne črke berljive. Če se napis ne da prebrati, izdelek nima prave vrednosti.

Knjiga kot osnova za nasadek

BLAZINA

Oblika simbolizira večni počitek in tolaži žalujoče z upanjem, da bo poslednji spanec pokojnika miren. Ta vrsta žalnega aranžmaja je redkejša, bolj je priljubljena pri starejših.

OBLIKA IN OSNOVA

Oblika blazine je simetrična. Osnova je kvadrat pravilne oblike ali z rahlo vbočenimi stranicami ali pravokotnik z zaobljenimi vogali. Blazino lahko oblikujemo sami iz treh osnovnih gob, ki jih sestavimo in oblikujemo v želeno velikost in obliko.

Posebna oblika je okrogla blazina. Zanj uporabimo nizko aranžersko gobo okrogle oblike ali gobo v mrežici, v katero zatikamo zelenje in cvetje tako, da oblikujemo krog. Višina izdelka je enaka 1/3 širine končanega aranžmaja.

Uporabimo tudi osnovo iz lubja in mahu, ki je pripravljena za nasadke.

KRASITEV

Ker gre za manjši izdelek, mora biti dekoracija skrbno izbrana. Rob prekrijemo z zelenjem, posameznimi listi ali trakom.

Možnosti krasitve:

- Blazino navadno okrasimo s cvetjem po celotni površini. Cvetje je v sredinskem delu malo višje, proti robu se višina postopno znižuje.
- Kadar blazino prekrijemo s preprostejšim cvetjem, namestimo še dodatno cvetlično dekoracijo, s katero dosežemo večjo okrasno vrednost. Dodatne dekoracije pri pravokotno oblikovani blazini nikoli ne postavimo v sredino. Površino navidezno razdelimo na tretjine (vodoravno in navpično) in eno od presečišč teh linij izberemo za izhodišče krasitve. V to točko lahko namestimo dodatno polkrožno gobo. Z dvignjenim delom olajšamo nameščanje cvetja in zelenja v zelenih smereh vzdolž podlage. Drugače si pomagamo z žičenjem in upogibanjem stebel po osnovi. Poudarjena dekoracija naj ne bo prevelika – prekrila naj bi največ eno tretjino osnove. Vodilno cvetje ne sme segati do roba izdelka, nasprotno – obod naj ostane viden v celoti. Čezenj lahko speljemo le optično lahke linije zelenja, plodov ali drobnega cvetja.
- Zunanji del kvadratne blazine prekrijemo z izbranim zelenjem ali cvetjem ene vrste, v osrednjem delu naredimo bogatejšo cvetlično krasitev. Pazimo, da je ne dvignemo preveč, linije naj polegajo po osnovi.

SIDRO

Simbolika tega znamenja je upanje, vera in varen pristan. Sidro ovito z vrvjo simbolizira smrt. Včasih je sidro uporabljeno kot nadomestek za križ, ker ima podobno snovno obliko v zgornjem delu.

OBLIKA IN OSNOVA

Oblika je simetrična. Razmerje je podobno kot pri križu, le da je sidro v spodnjem delu širše in je njegova širina enaka višini. Za izdelavo aranžmaja uporabimo aranžersko gobo v tej obliki. Zaradi zapletenosti je navadno ne oblikujemo sami.

KRASITEV

Z zelenjem naredimo stik s podlago, nato s cvetjem prekrijemo celotno površino. Izdelek lahko okrasimo samo s cvetjem, vendar pri cvetju različnih velikosti pazimo, da ohranimo obliko. Če želimo, za izdelavo sidra uporabimo le zelenje, s katerim želimo poudariti večno življenje.